

BUITEN

16^E JAARGANG N^O. 21.

ZATERDAG 27 MEI 1922.

KLEIN JANTJE.
Naar de teekening van Sj. Kuperus.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

KLEIN JANTJE, ILLUSTRATIE	BLZ. 241
DE VERDWENEN DOCUMENTEN (21), UIT HET AMERIKAANSCH VAN GARDNER HUNTING	242
DE BLOEMENTUIN, DOOR N. V.	243
REISINDRUKKEN VAN DE CANARISCHE EILANDEN, DOOR DR. M. G. DE POER, GEÏLLUSTREERD BLZ. 244—249	
UITSPRAKEN VAN BUITENLANDERS OVER HOLLAND'S NATUURSCHOON	BLZ. 246
EEN „ARTISTIEKE VROUW”, DOOR A. TSCHECHEW.	247
ALS DE AVOND VALT, DOOR FH. A. MEES, GEÏLL.	250
EEN FRAAI AMERSFOORTSCH HUIS, DOOR JAC. ZWARTS, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 250—251
WAT IS INSTINCT? DOOR C. BINGHAM NEWLAND (VERVOLG)	251
ZONSONDERGANG, ILLUSTRATIE.	BLZ. 252

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men geheve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelyk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

DE VERDWENEN DOCUMENTEN.

21) Uit het Amerikaansch van GARDNER HUNTING

„WEL, alle drommels! Randall, Vadertje Langborn heeft jarenlang voor mijn vader gewerkt. Hij was timmerman, maar raakte aan den drank en is hoe langer hoe dieper gezonken. Hij is nu al vele jaren zwerver hier in het dorp. Je zegt dat Vadertje Langborn je vertelde dat dat valluik hier was?” vroeg hij den knaap weer. „Heeft hij je hierheen gestuurd?”

„Hij is met mij gekomen”.

„Is hij nu ergens hier in de buurt?”

„Ja”.

Philbric drukte op de schel in mijn kamer. Oogenblikkelijk hoorden wij snelle voetstappen en werd er op de deur geklopt. Hal deed open en oude John stond buiten.

„Laat de knechts snel naar buiten gaan, John, en zoek naar een man in het park. Oude Vadertje Langborn zwerft daar rond”.

Oude John keek naar den gebochelde.

„Waar is hij vandaan gekomen?” vroeg de oude man Hal.

„Het schijnt dat hij ons spook is, John,” antwoordde Hal.

Ik had gevoeld dat ik mij niet kon kleeden. Ik ging weer op het bed liggen en stelde voor dat Hal den gebochelde zou meenemen en op de vliering naar het valluik zou kijken.

Na tien minuten keerden zij terug en beschreven een inrichting, zóó ingenieus gevonden als ik nooit te voren had gehoord.

Er was een kleine kast naast de vliering waar de gebochelde hem heen bracht. Een deel van den vloer daarvan deed dienst als valluik en zoo kwam men in de zoldering van de kleerkast beneden.

Garth vertelde ons, in antwoord op verschillende vragen, dat Langborn hem had gezegd hoe hij naar het dak van

den westelijken vleugel moest klimmen en door een raam van de vliering; dan moest hij het luik in den vloer zoeken en het optillen door middel van een greep, waarin hij zijn vingers kon steken.

Zijn taak was alleen geweest, zonder ontdekt te worden, de brieven in Hals kamer te brengen, en dat hij zoo op de hoogte was van de inrichting van het huis, was alleen het gevolg van Hals vriendelijkheid jegens hem. Hij had getracht het vreemdsoortige wezen te helpen en hem een jaar of twee geleden zelfs voor kleine diensten te gebruiken.

Maar de man had hem verlaten en Philbric had er uit afgeleid dat hij liever omging met de knechts in de stallen. Hij was echter nog steeds goed voor hem gebleven en had den mismaakten man nog eenige dagen geleden geholpen.

Onze mannen kwamen spoedig na Hals terugkomst verslag uitbrengen. Zij waren niet geslaagd. Zij hadden Vadertje Langborn niet gevonden. Hij was verdwenen.

De huisgenooten waren echter heel vroeg bij de hand en zoodra Hal was teruggekeerd, verschenen Donna en even later King bij ons.

Donna was erg bezorgd over mijn toestand, en ik moest zelf erkennen dat ik te veel van mijn krachten had geëischt. En niettegenstaande mijn belangstelling in alles wat er gebeurde was ik gedwongen in bed te blijven. Zij bleven echter allen in mijn kamer bijeen. En toen hoorde ik alles wat den vorigen dag met Hal en King was gebeurd.

Zij waren weggereden in de hoop snel het sanatorium te bereiken, dat aan de noordzijde bij de bergen stond en zij hadden de plaats ook bereikt, maar toen zij daar een schuilplaats vroegen, wilden de menschen Hal niet opnemen uit vrees voor onaangename gevolgen.

De zaak had Hal reeds zoo ontmoedigd dat King het plan opvatte Donna per telefoon te raadplegen. Toen zij ergens kwamen waar zij naar het huis konden telefoneeren, ontvingen zij zulk een vreemd bericht dat zij eensklaps bevreesd werden voor de veiligheid van het meisje zelf. Een der dienstboden had hun verteld dat Donna ook voor de politie op de vlucht was gegaan.

King, die ongerust was en Hal die half gek was van angst, namen den kortsten weg naar huis, en toen zij laat in den middag daar aankwamen en merkten dat Donna werkelijk was vertrokken en wel met mij, begrepen zij er niets van. King deed alle mogelijke moeite om erachter te komen waar wij waren, maar het gelukte hem niet — toen wij plotseling zelf kwamen en ons verhaal deden.

De huishoudster had een vroeg ontbijt voor ons gereed gemaakt, terwijl wij bespraken wat wij nu moesten doen.

Wij hadden juist ons maal genuttigd, toen het alarm kwam dat ons plotseling midden in de crisis van onze moeilijkheden bracht.

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

Ik was zoo vastbesloten deel te nemen aan de gebeurtenissen van den dag, niettegenstaande mijn kwetsuren, dat ik John overhaalde mij te helpen kleeden, en weer naar beneden ging. Doch ik was juist in de bibliotheek aangekomen, te midden van een stroom van verbazing en verwijt, en lag pas op den divan daar, toen John eensklaps terug kwam en met vrees en beven vertelde dat de politie hierheen kwam.

Ik heb mij menigmaal zijn oud gezicht herinnerd, grimpeld en bevend, terwijl hij opgewonden riep:

„Ze zijn hier, Mr. Hal — Mr. King, Mijnheer. De politie is gekomen.”

Zij waren werkelijk gekomen. Zij waren bij de deur vóór wij ze zagen en zij traden de kamer binnen bijna zoodra John de woorden over zijn lippen had.

Maar het was niet alleen de komst der politie die plotseling mijn bloed zoo aan het koken bracht, toen ik de agenten in de hal bij onze bibliotheekdeur zag. Het was het feit dat Judson Bain zelf was, kwaadaardig, vastberaden, woest van drift. De schout, Clausen, was blijkbaar het hoofd van den troep — zij waren met hun zessen. Maar hij was niet de ziel van de bende. Dat was Bain. Maar tot mijn schrik zag ik dat Bain vergezeld was door den krullekop, met wien ik den vorigen dag dat avontuur had gehad en dien ik half verdrongen op de brug bij Cold Spring had achtergelaten.

„Wij komen hier twee mannen halen,” was de verklaring van den schout toen zij de kamer binnen drongen.

„Welke autoriteit hebt u om hier op deze wijze het huis

binnen te dringen?" vroeg ik, op den divan overeind zittend. „U kent mij, mijnheer," antwoordde de schout met behoorlijk respect.

„Ik weet dat u beweert de schout van Hazelhurst te zijn", sprak ik. „En ik wil wel toegeven dat u dat zijt. Maar wie zijn deze mannen?"

Ik wees op Bain en de rest met een handbeweging, die bedoelde den grooten man met het roode gezicht en de roode oogen woest te maken.

En het gelukte mij.

„Ik geloof dat ik je nu heb waar ik je hebben wil," schreeuwde Bain.

Ik lachte hem in zijn gezicht uit.

„O," zei ik, „ben je niet mijn vriend uit dat kleine hutje achter Cold Spring?"

Hij vloekte zonder te letten op de aanwezigheid van Donna en Tante Charlotte.

„Ja," schreeuwde hij. „Maar dezen keer zal je niet ontsnappen".

„Is het niet een weinig onvoorzichtig van u, dat feit te erkennen?" zei ik.

„Hindert niet!" riep hij uit. „Ik weet nu wat mij te doen staat".

„Ik veronderstel dat u bent gekomen om u bij mij te verantwoorden voor uw aanval op mij in uw kantoor, den eersten dag dat ik in deze stad ben gekomen. Is dat zoo? Of hebt u het plan opgevat mij mee te nemen terwijl ge hier zijt om Philbric te halen, zoodat je ons beiden tegelijk den nek kunt breken?"

„Ja, jelui allebei," schreeuwde hij onvoorzichtig.

„Nog een beminnelijke bekentenis," zei ik. „Gij zijt hiervan allen getuigen, vrienden. Ik geloof dat wij al een flinke aanklacht tegen dien man hebben".

Maar terwijl ik sprak, kreeg ik plotseling het idee een spel te spelen dat onze omstandigheden zou veranderen. Ik stond langzaam op en keerde mij tot Bain.

„U weet," zei ik, „dat wanneer Clarence Salver leefde en hier was, u in de gevangenis zou zijn of op dit oogenblik op de vlucht".

Hij verbleekte en plotseling nam ik een besluit. Ik deed een stap in zijn richting en schudde mijn vuist voor zijn gezicht.

„Judson Bain," riep ik uit met verheffing van stem, „je bent een leugenaar, een samenzweerder, een lafaard, een man die een moord had willen plegen. Je bent een meenedige. Je bent schuldig aan meer misdaden dan ik in één adem kan noemen en je zult voor al die dingen een rijkelijk verdiende straf ondergaan. Je hebt je strikken netjes gespannen met de hulp van dien vos Scancey, nietwaar? Maar weet je wel waar je nu tegenover staat?"

„Ik zal het je vertellen — alleen maar om het genoeg te hebben je te zien kruipen en breken in het bijzijn van den knaap, dien je hebt getracht ten onder te brengen. Het meisje dat je hebt getracht te verbergen, is opgespoord. De gebochelde Garth, het werktuig, dat je hebt gebruikt om dit huis te bespionneeren, heeft bekend. En wat meer is, verwaande schurk met te veel zelfvertrouwen, je misdaad heeft jezelf verraden, want de documenten — de brieven, die Molm Salver uit je bureau heeft gestolen en waarvan je wist dat hij ze had gestolen — de brieven die het bewijs bevatten dat Hal Philbric's verhaal van A tot Z waar is — die documenten zijn teruggevonden. Zij zijn hier, veilig en wel, in deze kamer".

Ik had kunnen brullen van het lachen toen ik hem zag. Het was bluf, pure bluf van mijn kant, maar hij slaagde boven verwachting. Ik had het gedaan in een opwelling van het oogenblik, maar het trof doel, als een dolkstoot in zijn afschuwelijk, oud hart.

Hij kromp letterlijk ineen voor mij. Hij deed een stap achteruit. Hij werd zoo wit als de boord om zijn dikken hals en zijn gezicht scheen te verschrompelen. Hij vermoedde geen oogenblik dat het niet de waarheid was, die ik zoo dapper verkondigde. Hij vermoedde niet dat het een val was voor zijn plompe voeten. En hij gleed erin, lafaard die hij was.

Hij hijgde.

„Waar zijn zij?" vroeg hij, terwijl hij zijn bevende hand met een hulpeloos gebaar uitstak.

„Hier!" riep ik uit. „Hier!"

En ik sloeg op mijn eigen zak alsof ik het volste vertrouwen erin had.

Hij staarde mij aan, terwijl zijn heele gelaat de overtuiging

uitdrukte dat hij in de val zat. En toen, plotseling, zag ik datgene in zijn oogen wat ik had kunnen verwachten. Ik zag hem als een rat in de val. En voor ik mij kon bewegen, maakte hij het gebaar dat ik had moeten vermoeden. Hij dook eensklaps ineen en den zwaren stok, dien hij in zijn hand droeg, stevig beet pakkend, sprong hij als razend op mij toe en mikte met alle kracht op mijn hoofd.

Ik bukte mij — en de slag trof mij niet. Mijn beweging echter bracht mij tegen den schoorsteen en bijna recht voor Donna. Ik voelde een razende pijn in mijn wond en oogenblikkelijk begreep ik dat de volgende slag op mij zou neerkomen, want ik kon hem niet meer ontwijken.

De mannen bij de deur waren te zeer verbluft om handelend op te treden, en ditzelfde was het geval met mijn vrienden. King was aan het andere einde van het vertrek en Hal achter de tafel. Beiden echter sprongen vooruit, maar zij konden niet op tijd bij mij zijn, en mijn toestand was niet van dien aard dat ik zelf aanvallend kon optreden. Ik zag zijn tweeden slag aankomen en was hulpeloos.

Maar op dat oogenblik sprong Clausen vooruit en sloeg op den arm van den zwaren man. Het was geen doeltreffende slag maar hij redde mijn hoofd. Hij gaf Bains wreedten slag een andere richting en de stok kwam neer, niet op mij, maar met een luid gekraak op de bibelots op den schoorsteenmantel. Het volgende oogenblik had de schout zich op mijn vijand geworpen en samen vielen zij op den vloer, terwijl de gespierde, kleine man zijn handen op het gezicht van den ander drukte, tot de andere politiemannen hem te hulp kwamen, en toen stond de schout zelf op en hield een groote revolver voor Bains gezicht met de belofte ze onmiddellijk te gebruiken als de man weer neiging tot woestheid vertoonde.

Ik viel half bewusteloos neer in een stoel, met de zekerheid dat ik mijn wonden weer geopend had en mij afvragend hoe ik mijn snoeverij omtrent die documenten kon goed maken. Maar voor ik over een nieuwe daad mijnerzijds kon denken, hoorde ik een kreet van Donna, die mij al het andere deed vergeten.

Ik zag haar op den grond neervallen tusschen de scherven van de gebroken schoorsteenornamenten. En toen zag ik eensklaps iets dat mij het heele gevecht en al zijn mogelijke gevolgen deed vergeten. *(Wordt vervolgd).*

DE BLOEMENTUIN.

Een zeer aardige eenjarige zaaibloem is de Scabiosa. Deze bloem neemt weinig ruimte in en geeft fraaie eigenaardig gevormde bloemen met flinken langen steel. Zij bloeien gedurende den geheelen zomer in verschillende kleuren. Men heeft zwart fluweelen, lila, rose en vleeschkleurige variëteiten. De mooiste bloemen krijgt men van die planten welke het eerst in een bakje met glas zijn gezaaid, want de Scabiosa's laten zich heel goed verspenen. De afstand welke ze noodig hebben bij het verplanten is ongeveer 40 cM. Men zaait ze begin April en plant ze dan eind Mei buiten uit. — Een mooi zaaiplantje bij een ieder bekend is de Afrikaan (Tagetes). Dit plantje is erg gemakkelijk te kweken en geeft ieder jaar volop zaad, zoodat als men ze eenmaal gekocht heeft, men steeds zelf weer zaad kan winnen. Vooral voor het maken van randen leent zich de Tagetes bijzonder goed en dan vooral de Tagetes Lilliput, welke door haar dikke gevulde bloemetjes bij een ieder in aanzien is. Men zaaie ook de Tagetes weer het eerst in een bakje uit en dan buiten uitplanten half Mei, op een afstand van circa 25 cM. — Een minder bekende zaaibloem is de Kochia. Deze eenjarige plant wordt meer gekweekt voor het mooie fijne blad dan voor de bloem, welke van geen belang is. Het blad of liever gezegd lof, krijgt in den herfst een mooien purperen tint en is daardoor zeer gezocht door liefhebbers van herfsttinten. Het best doet men, ze begin Mei buiten op een beschut zonnig plekje uit te zaaien en ze dan zoodra ze goed verpootbaar zijn op een donkeren dag met kluit en al te verplanten; daarna natuurlijk weer goed aangieten. Het liefst plante men ze op groepjes op een afstand van 60 cM. Vooral in mixed borders of tusschen vaste planten in voldoen ze zeer goed. De reden dat ze liefst buiten worden uitgezaaid is, dat het zaad buiten beter ontkiemt. Wien het niet direct om bloemen doch ook om een sierlijke bladplant te doen is, neme eens een keer de Kochia, en ik ben er van overtuigd dat ze dan geen jaar meer in den bloementuin zal ontbreken.

12 Mei.

N. V.

PANORAMA VAN DE PUERTO DE LA LUZ BIJ LAS PALMAS. OP DEN ACHTERGROND DE ISLETA.

REISINDRUKKEN VAN DE CANARISCHE EILANDEN.

DAAR de Canarische eilanden in onze geografische handboeken gewoonlijk een zeer bescheiden plaats innemen, zal het wellicht gewenscht zijn enkele opmerkingen over dezen merkwaardigen archipel te laten voorafgaan. Gelegen op ruim 29 graden N.B., bestaat zij uit een dertiental eilanden, waarvan er zeven bewoond zijn. Hoewel alle, dank zij de ligging in den Oceaan, een voor deze lage breedte zeer gematigd klimaat hebben, is toch bij de oostelijke, Lanzarote en Fuerteventura, de invloed van de nabijheid van Afrika duidelijk merkbaar in het veel heeter en droger klimaat; de westelijke eilanden, vooral Tenerife en la Palma, zijn met een veel weliger plantengroei begunstigd dan de oostelijke, die alleen door besproeiing voor cultures geschikt te maken zijn. Lag het aanvankelijk in mijn bedoeling een bootreis langs alle westelijke eilanden te maken, gebrek aan tijd noodzaakte mij tot beperking, zoodat ik alleen Gran Canaria en Tenerife kon bezoeken; La Palma, dat door alle bezoekers wegens zijn buitengewoon weelderige vegetatie uitermate geprezen wordt, had ik graag in mijn reisplan opgenomen, hoewel de acomodatie in de hotels daar gebrekkig moet zijn; op de door mij bezochte eilanden, die jaarlijks dooreengroot aantal Engelschen worden bereisd, laat deze daarentegen niets te wenschen over.

En nu ter zake.

Op den morgen van den achtsten dag na het vertrek van Amsterdam doemen eindelijk heel in de verte een paar nevelachtige omtrekken van bergen op.

Dachten we eerst den Piek van Tenerife te zien, die immers reeds de ouden op zeer verren afstand de ligging der Insulae Fortunatae aanduidde, de weersomstandigheden waren daarvoor niet gunstig genoeg; het was Gran Canaria, dat in het gezicht was gekomen en welks omtrekken nu hoe langer hoe scherper zichtbaar worden. Eerlijk gezegd, beloofden die niet zooveel, als de enthousiastische reisverhalen, die ons tot dit uitstapje deden besluiten, hadden doen verwachten. Dorre kale rotsen was alles, wat van de zeezijde te zien was, en toen de stoomer van den Hollandschen Lloyd, waarop we nu juist een week lang zulk een voortreffelijk onderkomen hadden gevonden, behoedzaam de prachtige haven was binnengestoomd en de ankerketting ratelend was gevierd, werden we, gewoon aan de kalme rust van den Oceaan, verbijsterd door het zonderlinge schouwspel, waarvan we getuige waren. Het reusachtige schip werd omgeven door een geheele flotille van bootjes van allerlei slag. Kooplieden prezen onder luid geschreeuw hun

waren aan; zij trachtten lijnen naar het dek te werpen, waarlangs allerlei artikelen naar boven werden geheschen; bonte doeken, Tenerife-werk, vruchten, kanarievogels, jonge hondjes werden te koop aangeboden. Bovendien was de geheele jeugd der Puerto de la Luz, in zwembroekjes gekleed, hier aanwezig om de passagiers door het geschreeuw van „penny, penny, Señor” aan te moedigen geldstukjes in het water te werpen; wanneer een zilverstukje dan, langzaam naar beneden dwarrelend, nog lang in het heldere zeewater zichtbaar bleef, jumpten van alle zijden de jongens overboord, om een oogenblik later snuivend en proestend weer boven te komen, de gelukkige met het muntje in den mond. Ook de havenstad, druk en zonnig, viel op het eerste gezicht niet mee en evenmin de verwaarloosde, door tal van wagens voortdurend vernielde weg naar Las Palmas, welke zulk een schrille tegenstelling vormt met de voortreffelijke, met groote zorg onderhouden wegen in het eiland zelf. Van den weligen plantengroei, dien we met het oog op den naam der stad Las Palmas verwachtten, kregen we nog weinig te zien; zandstuivingen en kameelen herinnerden ons er daarentegen aan, dat wij ons in Afrika bevonden.

Zoodra we echter rustig in ons hotel gekomen waren en genoten van het heerlijk ruime uitzicht over den Atlantischen Oceaan, was de ietwat benauwende drukte van het havenbedrijf weldra vergeten, vooral toen we bemerkten, hoe hier de warmte, die de kaden ongenietbaar maakte, door een frissche zeebries getemperd wordt.

De stad Las Palmas, die na dapperen afweer, zoowel van de Engelsche vloot van Drake in 1595 als van de Nederlandsche vloot, welke onder Van der Does in 1599 het eiland Gran Canaria zocht te bemachtigen, begiftigd werd met den naam „la muy Noble Ciudad del Real de Las Palmas”, is voor groote schepen moeilijk te bereiken wegens de hevige branding, die hier soms op de kust kan staan en waarvan der stad ligt evenwel een klein, vulkanische groep, die, hoewel sedert lang door een zandige landengte met Gran Canaria verbonden, nog steeds La Isleta, het eilandje, heet; door een uitgestrekte havendam heeft men hier een haven-dusdanige diepte, dat de grootste schepen langs de kade kunnen meren. Op elk uur van den dag ziet men hier de stoomschepen binnenloopen om te bunkeren, hun voorraad aan te vullen, of te lossen en te laden. Dit alles geeft aan de Puerto de la Luz een groote levendigheid; bovendien vindt

men hier een tweetal groote hotels, die in den winter en het voorjaar tallooze toeristen herbergen, die de koude en mist van minderbegunstigde streken ontvluchten. Wat de Puerto voor hen bovendien aantrekkelijk maakt, zijn de uitnemend ingerichte clubs, die den toerist op de meest gastvrije wijze ontvangen, de *Real Club Nautico* en de *Strangers Club*, welke ook de passagiers der mailbooten, die in de Puerto bunkeren, in de gelegenheid stellen, eenige uren op de aangenaamste wijze door te brengen; verder de uitgebreide en uitnemend ingerichte sportterreinen voor cricket, golf en tennis, en de prachtige gelegenheid voor het nemen van zeebaden.

Iets verder zuidwaarts ligt het eigenlijke Las Palmas, een bloeiende stad van circa 70.000 zielen, met schaduwrijke plaza's, goed onderhouden huizen en tallooze winkels. Onder de gebouwen verdient vooral de Cathedraal, met haar rijke kunstschaten de aandacht, verder de Palacio Municipal, met een museum dat hoogst-merkwaardige herinneringen bevat aan het eigenaardige volk der Guanchen, dat bij de verovering door de Spanjaarden op de eilanden-groep werd aangetroffen. Na heldhaftige verdediging werden ze door de Spanjaarden onderworpen en bekeerd. Talrijke bewoners stammen van hen af; nog steeds leven de eigenaardige worstelwedstrijden, de *lucha canaria*, waarbij de worstelaars elkaar bij de dijnen pogen te vatten, voort; aan de Guanchen, die geen huizen bouwden, herinneren ook de rots-woningen, die op vele plaatsen voorkomen; evenzeer het voortreffelijke en smakelijke volksvoedsel, de *gojio*, uit gebrande mais vervaardigd. Ook de fluittaal, waarmee op sommige eilanden de bewoners op grooten afstand berichten weten over te brengen, houdt de herinnering levendig aan dit eigenaardige en zeer sympathieke volk, waarvan de herkomst nog steeds niet vaststaat. De karaktertrekken der tegenwoordige bewoners wijzen er eveneens op, dat we hier een type aantreffen, dat vrij sterk verschilt van dat in Spanje zelf. Ondanks de zuidelijke ligging, waarvan de gevolgen evenwel getemperd worden door de frissche zeebries, die hier gestadig waait, vinden we hier een bevolking, wel is waar vaak van geringe ontwikkeling, maar zonder de indolentie, die in zoovele streken van Zuid-Spanje de economische ontwikkeling van het land in den weg staat; overal treft ons de arbeidzaamheid en de hulpvaardigheid der bewoners; het bedelen neemt bijna nergens, behoudens een zeer enkele plaatselijke uitzondering, die afmetingen aan, die zoo vaak den vreemdeling, welke Spanje voor het eerst bezoekt, ontstemt. Nergens zien we ook de afzichtelijke tekijkstelling van menschelijke ellende, die wij in sommige streken van Zuid-Spanje en Portugal waarnamen, waar b.v. op de kleine spoorwegstations van Hoog Andalusië, alle blinden van het land samengestroomd schenen om aalmoezen te vragen, of, zooals op de Mondegobrug te Coïmbra, waar een geheele rij van geheel of gedeeltelijk verlamden, rauwe kreten uitstootend, hun misvormde ledematen, in doeken gewikkeld, aan de voorbijgangers toont om het medelijden op te wekken.

Blijkbaar wordt hier op de hoofdeilanden, dank zij de bloeiende bananencultuur, goed geld verdiend, terwijl de geringe behoeften der armere standen bepaalde ellende weinig doen voorkomen. De bananencultuur, die door Engelschen en Amerikanen wordt gefinancierd en tot grooten uitvoer leidt, is voor het land een ware uitkomst geweest, vooral daar de vroeger zoo buitengewoon belangrijke aankweek van cochenille door de concurrentie der anilinekleurstoffen sterk op den achtergrond is gekomen. Zij heeft toen een hoogst gevaarlijke crisis in het leven geroepen; daar de prijs der cochenille

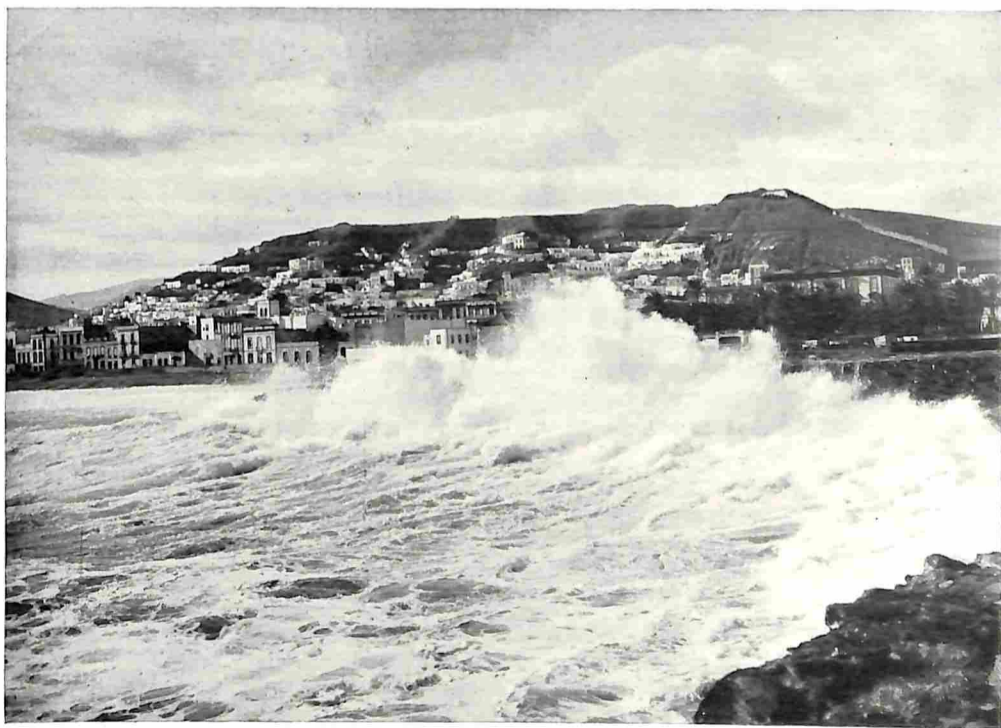

PARADE TE LAS PALMAS.

in het begin der 19de eeuw steeds hoger werd, gingen men allerlei absoluut waardelooze streken met cactus beplanten, en stak hierin groote kapitalen, die later, toen de prijs der cochenille steeds achteruitliep, geheel verloren waren. Nu ziet men nog op vele plaatsen de karakteristieke witte vlekken op de cactus, die het gevolg zijn van de aanwezigheid der insecten, maar van beteekenis is de cultuur niet meer, terwijl daarentegen de bananencultuur duizenden handen bezig houdt.

Voor de bananenaanplant is een uitgebreid systeem van besproeiing noodig; het water, dat door de winterregens wordt aangebracht, en dat aangevuld wordt uit de nevels, die zich in den zomer vaak in de hoogere deelen der eilanden verdichten, loopt langs diepe barranco's, vaak ook door langs de wegen aangebrachte overdekte goten, naar beneden, en wordt opgevangen en bewaard in reservoirs, vanwaar het naar de bananenvelden wordt gevoerd. Verlokkelijk genoeg ziet vaak dit kristalheldere water er uit, dat weinig laat vermoeden, dat nog kort te voren een geheele reeks van waschvrouwen er hare wasch in hefte behandeld. Het is daarom raadzaam nergens water van onbekende herkomst te drinken en zich liever te bedienen van den goedkoopsten, maar smakelijken landwijn, of van het uitnemende Firgas-water, dat overal verkrijgbaar is.

Van het eiland Gran Canaria, dat wat kleiner is dan onze provincie Utrecht, krijgen we vanuit de stad slechts de minder aantrekkelijke deelen te zien; door een groot aantal voor-

BRANDING BIJ LAS PALMAS.

PANORAMA VAN LAS PALMAS

treffelijk onderhouden wegen, die in talloze kronkelingen de groote terreinverschillen overwinnen, kunnen we echter van hieruit gemakkelijk de verschillende deelen van het eiland bezichtigen.

Belangwekkend is bijv. een bezoek aan het noorden van het eiland, aan Teror, met een oude kerk en merkwaardige kerkschatten; aan San Osorio met een mooi park, aan het rijke, door bananencultuur tot bloei gekomen Arucas, aan het hooggelegen Moya, vanwaar men van een duizelingwekkende hoogte neerziet in een uiterst woeste barranco, en aan Firgas met zijn beroemde minerale bronnen. Veel liefelijker is evenwel de tocht naar Santa Brigida en San Matteo. Over den Pico del Viento, waar bijna altijd een sterke, koele wind dalwaarts waait, en vanwaar men een prachtig uitzicht op Las Palmas en den blauwen Oceaan geniet, bereikt men weldra Tafira, met zijn eigenaardige rostwoningen, waar de weg zeer belangwekkend begint te worden. Links van den weg verheft zich een oude, kegelvormige vulkaan, de Pico del Bandama, aan welks voet zich een prachtige krater, de Caldera (ketel) uitstrekt, welke geheel in cultuur gebracht is en den besten wijn van het eiland oplevert. Langs den Boca del Dragonal met zijn mooie vergezichten, bereiken we daarna Monte, met zijn door Engelschen geëxploiteerd hotel Santa Brigida, van waaruit men een prachtig vergezicht op het hoogste gedeelte van het eiland, de woeste Cumbres, geniet; zoo steken, als we langs een door reusachtige eucalyptusboomen beschaduwde laan onzen weg vervolgen, scherp een tweetal eigenaardig gevormde rotsen tegen den hemel af, die eenigszins den vorm van menschenhoofden vertoonen en ten slotte elkaar zoo schijnen te naderen, dat de Engelsche bezoekers ze den naam van „kissing rocks” hebben gegeven. Aan den kant van den weg merken we een aardig huisje op, dat door de jongelui van Las Palmas de Casa de todos wordt genoemd, het „huis van allen”, omdat zij allen hun bijdrage tot den bouw hebben verstrekt; het behoort nl. aan den houder van de roulette in de Puerto. Bepaald prachtig is hier een rijk begroeid zijdal, de Hoya de Bravo, een geliefd punt voor pic-nic partijen.

Daarna bereiken we, op den hoofdweg teruggekeerd, het schilderachtige San Matteo, waar een eenvoudige, maar zindelijke herberg gelegenheid aanbiedt tot het gebruiken van eenige verschingen. Vervolgens gaat de weg in windingen tegen de heuvels op, die hier sterk verweerd zijn en, door den neerslag uit de nevels regelmatig besproeid, zich uitnemend voor den graanbouw eigenen. Steeds hooger slingert zich de carretera, tot zij ten slotte dicht bij het hoogste punt, las Lagunetas, eindigt, vanwaar men een verrukkelijk uitzicht op de geheele omgeving en op de Cumbres geniet; op den duur zal men langs dezen weg, die schatten moet hebben gekost, de westkust van het eiland op gemakkelijke wijze kunnen bereiken. Voor het bezoeken der Cumbres moet men zich evenwel van muil dieren bedienen, die de toeristen te midden van grillige rotsmassa's over smalle paden en langs diepe ravijnen voeren, zoodat de gidsen soms den niet aan deze wijze van vervoer gewenden reizigers den raad geven om een tijdlang de oogen te sluiten en zich geheel aan het trouwe dier toe te vertrouwen, dat met verwonderlijk vasten en kalmen tred zijn weg vervolgt.

(Wordt vervolgd).

M. G. DE BOER.

Uitspraken van buitenlanders over Holland's natuurschoon.

....Het groen van het gras was zoo uitgelezen van toon, dat het uitnodigt om er bij te verwijlen. Geen spoor van een heuvel of het minst opgaand terrein is waar te nemen. Maar het fluweelachtige weiland en het typisch en eigenaardig uitzien van het land vergoeden het gelijkvormige, van alles, dat vervelend zoude aandoen. Windmolens in overvloed....

....Verbazende wolkgevaarten verstrooien zich over den hemel, die er dreigend begint uit te zien maar grootsch en subliem. Karmozijnroode strepen verspreiden zich over het firmament. In het noorden verwisselt het grijs van het uitspansel met diep violet. Het koloriet rondom van hemel en aarde was prachtig. De zee kwam in toon hiermede overeen en het murmelende water ving den weerschijn op en brak het in duizend edelgesteenten mooier en glansrijker dan die van een Oostersch monarch. Monnikendam naderende, pakken donkere wolken zich tot een bank te saâm en verduisteren alles. De omtrekken van het bijzondere stadje schenen teruggedrongen en verzacht door het verflauwende licht....

....Aan gene zijde dreven witte vlokkige wolken majestueus in den donkerblauwen hemel, en wierpen licht en schaduw op land en water... het was onmogelijk dit wonderschoon effect te ontleden, en vast te stellen, waarin het eigenlijk bestond. De weerkaatsing van de zon, de wolken en de schepen in het water verhoogden niet weinig het tafereel en verlevendigen het.

Overal zijn er indrukken aan welke men zich moet overgeven, maar deze zijn niet van Holland. Een moment overweldigt u hier de schepping en het intellect geeft zich onwillekeurig over aan de hoogste vlucht van gedachten en aandoeeningen; of het beste van uw wezen wordt in u vaardig en weerklinkt in uw hart. — Maar alle vergelijkingen, welke zelden steek houden ter zijde gezet, mag worden beweerd, dat Holland zijne eigenaardige en afzonderlijke aantrekkelijkheid en voorrechten bezit, die nergens elders worden aangetroffen.

CHARLES W. WOOD: „Trough Holland”
London 1877, Richard Bentley & Sons.

....Uitgestrekte, groene vlakten door kanalen gescheiden; hier en daar een zeil, hetwelk als uit het landschap schijnt op te duiken, alsof men in een vaartuig wandelt; overal molens — dat is Holland.

....Alles schittert in Holland; alles staat gereed om het geringste zonneshijntje op te vangen, evenals in een dor land alles is geneigd om elken regendruppel op te slurpen. Wanneer de wolkgevaarten uiteengaan, dan ontwikkelt zich een symphonie van verlichting....

Het zilveren zonnelicht, dat is van Holland.

Bezoek aan Holland, door JEAN ACCARD. 1879.
(Wordt vervolgd).

Ontvangen boeken.

Van de firma W. J. Thieme & Co te Zutphen ontvingen wij „De nesten en eieren van onze vogels” door Dr. P. G. Buekers, met 32 gekleurde platen en talrijke afbeeldingen in den tekst, een aardig boekje voor vogelvrienden. —

De Nederlandsche Vereeniging tot bescherming van Vogels (secretariaat Heerengracht 260—266, Amsterdam), zendt ons haar geïllustreerd verslag over de jaren 1919—1921. Aanbeveling van dit boekwerkje, waarvoor André Vlaanderen de bandteekening vervaardigde, is zeker overbodig. Welke vogelvriend immers is geen lid van deze sympathieke vereeniging?

AS. LINKS DE ISLETA.

EEN „ARTISTIEKE VROUW”

Vrij bewerkt naar een novelle van

A. TSCHECROW.

TOEN Olga Iwanowna trouwde, waren al haar vrienden en goede bekenden op de bruiloft gekomen. „Kijk eens naar m'n man! Heeft hij niet een heel karakteristieke kop?”

Die vraag klonk eenigszins als een excuus maar ook als een verklaring, hoe ze er toe gekomen was zoo'n eenvoudigen, gewonen, door niets in het oog loopenden, onartistieken man te trouwen.

Ossip Stepanowitsch Dymow was dokter. Hij was aan twee ziekenhuizen verbonden; aan het eene als eerste geneesheer, aan het andere als prosector.

Dagelijks van 9—12 behandelde hij patiënten in de eene inrichting; daarna ging hij naar het andere ziekenhuis om in de sectie-kamer werkzaam te zijn.

Zijn particuliere practijk was van geen groote beteekenis en daarmee verdiende hij niet meer dan 500 roebel per jaar.

Olga Iwanowna met haar vrienden en bekenden waren daarentegen „artistieke” menschen. Iedereen in haar kring had zich door het een of ander onderscheiden, had naam of gold als een beroemdheid of wekte de verwachting er een te zullen worden.

Daar was in de eerste plaats een acteur, een groot, erkend talent, een uitstekend voordrager, die aan Olga les in het declameeren gaf, daar was een zanger van de Opera, een gemoedelijke dikkerd, die haar zuchtend verzekerde, dat de kunst heel moeilijk en heel gevaarlijk was, maar als ze ijverig werkte en ernstig studeerde een zangeres van beteekenis kon worden. Dan waren er eenige schilders, o.a. de genre-, dieren landschap-schilder Rjabowski, een aardige blonde jonge man van omstreeks 25 jaar, die op tentoonstellingen al veel succes had en zijn laatste schilderij voor 500 roebel had verkocht. Hij verbeterde Olga's schetsen en studies en voorspelde dat ze het nog eens ver in die kunst zou brengen.

Dan was er een cellist, die zijn instrument kon laten „zingen” en spontaan verklaarde, dat alleen Olga Iwanowna in staat was hem te begeleiden. Dan was er een jong schrijver van naam, die novellen, drama's en vertellingen had geschreven. En wie niet? Wassili Wassiljewitsch was er ook, de eigenaar van een landgoed, die alleraardigste oud-Russische vignetten teekende.

Te-midden van deze vrije, zich uitlevende kunstenaars, die allen heel fijngevoelig en „artistiek” waren, en alleen dan aan een dokter dachten als ze zich ziek gevoelden, voor wie de naam van Dymow weinig beteekenis had en wiens persoon velen onverschillig liet, te-midden van dit gezelschap scheen Dymow, ondanks zijn groote, breed-geschoouderde gestalte, klein, overbodig en vreemd. Het was alsof hij de rok van een ander aanhad en met zijn baardje leek hij, volgens hen, wel een bediende of kellner. Ware hij maar kunstenaar of schrijver geweest! Dan zou men door datzelfde baardje een gelijkenis met Zola hebben ontdekt!

De tooneelspeler zei tegen Olga Iwanowna, dat zij er met haar blonde haren en in wit bruidskleed uitzag als een rank ker- senboompje, dat in de lente met teere, witte bloesem is overladen. „Luister eens,” antwoordde Olga Iwanowna, z'n hand

grijpend, „weet je hoe het komt dat ik zoo gauw getrouwd ben? Ik zal het je vertellen. M'n vader en Dymow waren in hetzelfde ziekenhuis werkzaam. Toen m'n vader ziek werd zat Dymow dagen en nachten aan z'n bed. Wat een opoffering! Rjabowski en u ook mijnheer e..... de literator, u moet goed luisteren want het is heel interessant. Komt u toch wat dicht bij. Een opoffering en een toewijding, ongekend! Ik sliep 's nachts niet, was voortdurend bij m'n vader en daar in-eens op een goeie morgen had ik dien braven jongen heelemaal voor me gewonnen. Hij was tot over z'n ooren verliefd! Ja, het leven is toch soms wonderlijk. Na den dood van m'n vader kwam hij me dikwijls opzoeken. We ontmoetten elkander eens op straat en op een mooien avond, verzocht hij me zijn vrouw te worden..... Ik huilde den heelen nacht. En ik werd ráazend verliefd. En zoo werd ik z'n vrouw. Vinden jullie niet, dat hij iets groots, iets sterks heeft, iets van een leeuw? Z'n kop wordt op 't oogenblik slecht belicht maar je moet eens opletten als hij aanstonds hier heen komt..... wat 'n prächtig voorhoofd hij heeft..... kijk..... hij draait zich om..... Rjabowski, wat zeg je van dat voorhoofd?”

„Dymow, we hebben 't juist over je,” riep ze haar man toe. „Luister 's, geven jullie mekaar eens een hand. Zóóó. Dat is vriendschappelijk.”

Dymow reikte Rjabowski met een naïef en goedig lachje de hand en zei:

„Heel aangenaam. Ik heb destijds met een Rjabowski gestudeerd. Is dat familie van u?”

II.

Olga Iwanowna was 22 jaar, Dymow 31. Na de bruiloft genoten zij vol-op van het leven. In de huiskamer versierde Olga de wanden met eigen studies en die van anderen. Ze bracht een vroolijken wir-war aan van bonte lappen, dolken, Chineesche schermen, schilderezels, bustes, foto's.....

In de eetkamer werden de wanden met schilderijtjes en platen behangen, ze hing sikkels op, zette een zeis en een hark in de hoeken en klaar was de eetkamer in Russischen stijl.

Om de slaapkamer het aanzien van een grot te geven, drapeerde ze plafond en muren met donkere doeken, hing boven de bedden een Venetiaansche lamp en plaatste een groot beeld, voorstellende een hellebaardier, bij de deur.

En iedereen vond, dat het jonge paar een heel gezellig ingerichte woning had. Iederen dag stond ze om elf uur op, speelde wat piano en als de zon scheen, schilderde ze iets in olieverf. Dan, na 12 uur, reed ze naar haar naaister. Daar Olga en Dymow maar weinig geld hadden, juist genoeg om van te leven, moest ze bij de naaister vaak tot kleine listen haar toevlucht nemen om steeds in nieuwe toiletten te kunnen verschijnen en de wereld daarmee te doen verbazen.

Een oude, geverfde japon werd met waardelooze stukjes kant of tulle, pluche of zijde, zoo fraai opgesierd, dat deze geen japon was maar een gedicht!

Van de naaister reed Olga meestal naar de een of andere bekende tooneelspeelster om theaternieuwtjes te vernemen en een plaatsbewijs voor de eerste opvoering van een nieuw stuk of benefietvoorstelling machtig te worden. Van de actrice reed ze naar het atelier van den een of anderen schilder of naar een tentoonstelling van schilderijen, ook wel naar de een of andere beroemdheid, die ze moest uitnoodigen of een tegenbezoek brengen, om ten slotte ergens te gaan zitten babbelen.

En iedereen ontving haar vrolijk en vriendelijk en prees haar als een heel bijzonder, heel lief en goed vrouwtje. De- genen, die zij beroemd en groot vond, ontvingen haar als hun gelijke, waren éénstemmig van oordeel, dat, als ze haar talent niet versnipperde, ze het nog eens ver zou brengen. Ze zong, speelde piano, schilderde, modelleerde, acteerde en dat alles met talent. Of ze lantaarntjes voor een illuminatie plakte of iemand's das strikte, alles deed ze even artistiek, sierlijk en gracieus. Maar ze was het meest begaafd in de kunst om kennis te maken met beroemdheden en intiem met hen om te gaan.

Nauwelijks had zich iemand door het een of ander onder- scheiden of van zich doen spreken of ze zocht dadelijk contact, sloot denzelfden dag vriendschap en inviteerde hem in haar huis.

Iedere nieuwe kennismaking was een waar feest voor haar, ze verafgoodde beroemde mensen, was trotsch op hen en droomde 's nachts van ze. Olga kon er niet buiten en die be- hoeftte was nooit volkomen te bevredigen.

Beroemdheden verdwenen en werden vergeten, nieuwe kwamen ervoor in de plaats, maar ook die nieuwe werden weer vervangen door andere, want ze ondervond soms teleurstellin- gen, die haar ontgoochelden, maar dan begon ze weer van voren af aan, zocht en vond — verloor en . . . zocht weer verder.

's Middags, vijf uur, dineerde ze met haar man. Zijn eenvoud, zijn gezond verstand en goedhartigheid troffen en ontroerden haar. Zij sprong ieder oogenblik op, omhelsde hem stormachtig en overstelpte hem met kussen.

„Dymow,” — zei ze dan, — „je bent een verstandig, een edel mensch, maar je hebt één gebrek. Eén heel groot ge- brek. Je interesseert je heelemaal niet voor kunst. Je voelt niets voor muziek of schilderkunst.”

„Ik heb er geen verstand van,” zei hij kalm. „Ik heb mijn heele leven natuur- wetenschappen en medicijnen gestu- deerd en had geen tijd me voor kunst te interesseeren.”

„Maar dat is een- voudig verschrikke- lijk, Dymow!”

„Waarom? Je kennissen weten nu weer niets van natuur- wetenschappen en medicijnen, en verwijt je hun dat? Neen, niet waar? Ieder in zijn vak. Ik heb geen verstand van schil- derijen of opera's maar, me dunkt, als ontwikkelde menschen hun heele leven aan die kunst wijden en andere verstandige menschen daarvoor aanzienlijke sommen betalen dan is die kunst bepaald noodzakelijk. Ik heb er geen verstand van, ik begrijp 't niet, maar iets niet begrijpen is daarom nog niet, iets verwerpen of veroordeelen!”

„Geef me een hand. Zoo, beste!”

Na tafel ging Olga Iwanowna naar kennissen, dan naar den schouwburg of naar een concert, en kwam eerst na midder- nacht thuis. Zoo ging het iederen dag. Op Woensdagsavond ontving ze geregeld.

Op deze avonden speelden gastvrouw en gasten geen kaart, dansten ook niet, maar vermaakten zich met allerlei soort van kunst.

De tooneelspeler declameerde, de zanger zong, de schilders teekenden in de albums van Olga Iwanowna, albums, waar- van ze een heele collectie in haar bezit had, — de cellist speel- de en de gastvrouw-zelf teekende ook, modelleerde, zong en accompaneerde zichzelf. In de pauzen tusschen voor- dracht, muziek en gezang, sprak en discussieerde men over literatuur, theater en schilderkunst. Dames werden nooit gevraagd, want Olga Iwanowna vond alle vrouwen, uitge- zonderd actrices en haar naaister, vervelend en smakeloos.

Geen dezer avonden ging voorbij, of de gastvrouw, als er gescheld werd, trilde van nieuwe emotie en annoncerde met

een triomfantelijke uitdrukking op haar gelaat: „daar is hij!” Die „hij” was dan de een of andere pas ontdekte, nieuwbakken grootheid.

Dymow was nooit in den salon en niemand dacht aan hem. Maar klokslag half twaalf werd de deur, die naar de eetkamer leidde, geopend en daar verscheen Dymow. Met een vriende- lijken en zachten glimlach om zijn mond, zich de handen wrij- vend, noodde hij:

„Asjeblieft, heeren, aan tafel.”

Allen gingen naar de eetkamer en zagen op tafel staan een schaaf met oesters, ham of kalfsvleesch, kaas, kaviaar, sar- dientjes, champignons, likeur en twee karaffen gevuld met wijn.

„Oo, jij, mijn lieve maître d' hotel,” riep Olga Iwanowna dan uit, van verrukking in de handjes klappend, „je bent ge- woonweg een engel! Heeren, kijken jullie toch eens naar dat voorhoofd. Dymow, ga eens zoo staan, dat we je profiel kun- nen zien. Zien jullie goed? De kop van een bengaalschen tijger maar met een uitdrukking zoo goed en vriendelijk als van een hinde! O, jij liefste!”

De gasten aten als wolven en dachten, zijdelings naar Dymow kijkend: „inderdaad, een prachtkerel.” Ze vergaten hem echter gauw en begonnen maar weer over theater, muziek en schilderijen te spreken.

Het jonge paar was gelukkig en zijn leven gleed effen, ge- lijkmatig voorbij. Maar de derde week van hun wittebroods- weken was niet bepaald gelukkig. Dymow liep in het zieken- huis belroos op, lag een week te bed en moest z'n mooie, haren afknippen.

Olga zat naast hem en schreide hevig. Maar toen hij beter werd, bond ze een witten doek om zijn hoofd, schilderde hem als Bedouien en beiden hadden plezier. Toen Dy- mow eenige dagen daarna, geheel ge- nezen, weer naar het ziekenhuis ging, trof hem een nieuw ongeval.

„Ik ben niet erg gelukkig,” zei hij op een middag, aan tafel: „Vandaag had ik een operatie en daar sneed ik me op eens in allebei m'n vingers. Later heb ik 't pas gemerkt.”

Olga schrikte. Hij lachte en zei: „och, het is een kleinig- heid en komt wel meer voor. Ik laat me soms te veel gaan.”

Olga, angstig, dacht aan bloedvergiftiging. Ze bad 's nachts heel innig, doch alles liep gelukkig goed af.

En weer ging het leven voorbij, vredig, gelijkmatig, zonder groot verdriet of hevige opwindung. Het heden was heerlijk en langzaam naderde lachend de Lente. Een eindeloos geluk! In April, Mei en Juni een landhuisje ver van de stad, wandel- ingen, studies, visschen, vogels, nachtegalen en dan van Juli tot diep in den herfst een kunstreis op de Wolga. Aan die kunstreis moest ook Olga Iwanowna als onafscheidelijke vriendin van het gezelschap deelnemen. Ze had al twee nieuwe katoenen reistoiletten gemaakt, en verf en penseelen en een nieuw palet voor de kunstreis gekocht!

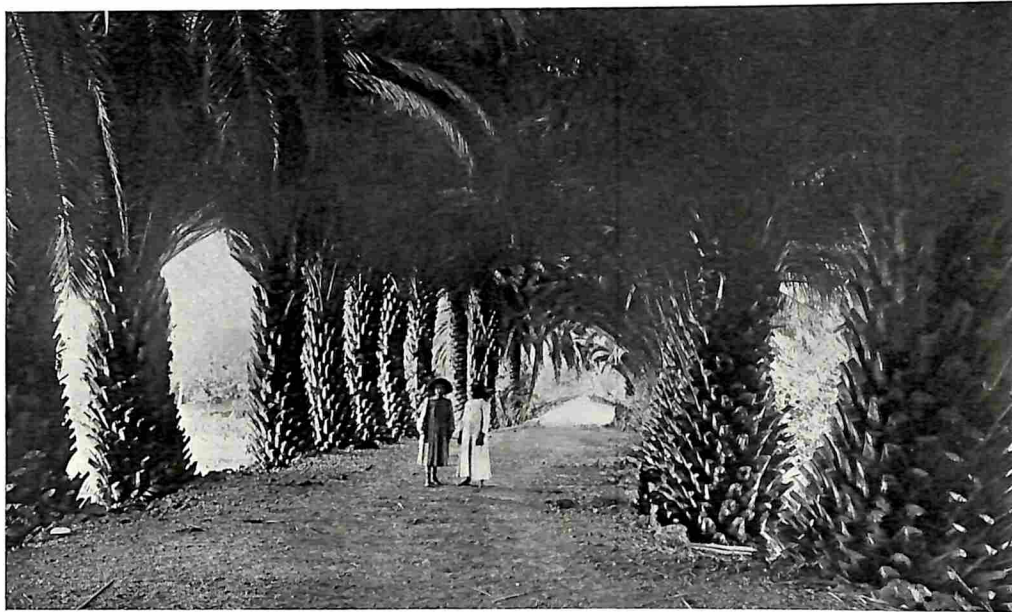
Dagelijks kwam Rjabowski bij haar om te zien welke vor- deringen ze in het schilderen had gemaakt. Als ze haar werk liet zien, stak hij zijn handen diep in z'n zakken, preste de lippen op elkaar en sprak nasaal:

„Nee. . . nee. . . die wolk is niet goed, die vloekt. En er zit geen avond-stemming in. En hier, de voorgrond, dat is een beetje gelikt, begrijpt u wel, nog niet heelemaal. . . Die hut doet 't daar wel aardig maar is toch nog niet uit de verf. . . Maar als geheel is 't niet kwaad.”

En hoe vager, „artistieker” hij sprak, des te beter begreep Olga Iwanowna zijn kritiek.

III

Den tweeden Pinksterdag, 's middags, kocht Dymow deli-

PALMENLAAN OP EEN DER CANARISCHE EILANDEN!

catessen en bonbons en ging naar buiten naar z'n vrouw. Twee weken lang had hij haar niet gezien. Hij verlangde naar haar.

Toen Dymow in het rijtuig zat en tusschen de boomen door naar zijn landhuisje ging, voelde hij zich vermoeid en hongerig. Hij stelde zich voor, hoe gezellig hij met zijn vrouw zou soepeeren en daarna heerlijk zou kunnen uitslapen. En met een zekere blijdschap bekeek hij zijn tasch waarin hij kaviaar, kaas en wat visch meegenomen had. Toen hij eindelijk zijn huis herkend had, begon de zon al onder te gaan. De oude meid zei, dat mevrouw niet thuis was maar wel gauw zou komen.

In het eenvoudige landhuisje waren maar drie kamers, de lage zoldering was met papier beplakt en de vloeren waren oneffen en vol scheuren.

In de eene kamer stond een bed en in de tweede lagen op stoelen en in de vensterbank penseelen, linnen, teekenpapier, verf, een heerenjas en een hoed en in de derde kamer vond Dymow drie hem geheel onbekende mannen.

Twee van hen waren zwart en droegen baarden, de derde was fijn geschoren en heel dik, bepaald een tooneelspeler. Op tafel dampte de samovar.

„Wat wenscht u?” vroeg met een diepe basstem en een schuine blik op Dymow, de tooneelspeler. „U zoekt misschien Olga Iwanowna? Wacht u maar even, ze komt dadelijk”.

Dymow ging zitten en wachtte.

Een van de twee donkere mannen zag hem lui en slaperig aan, schonk thee in en zei: „Wil u misschien ook een kop thee?”

Dymow wilde graag drinken maar ook eten. En om zijn eetlust niet te bederven bedankte hij voor de thee. Spoedig daarna hoorde hij stappen, een lach klonk op, de deur vloog open en Olga Iwanowna verscheen in de kamer, een grooten strooehoed op het hoofd en een schilderkist in de hand, achter haar, gewapend met parasol en veldstoel, trad vroolijk, de roodwangige Rjabowski binnen.

„Dymow”, riep Olga en kreeg een kleur van opwindend plezier. „Dymow” herhaalde ze, en lei zachtjes haar hoofd en beide handen tegen z'n borst. „Ben jij het? Waarom ben je zoo lang weggebleven? Waarom? Waarom?”

„Wanneer had ik kunnen komen, kindje? Ik heb het altijd erg druk en als ik eens vrij ben, dan treft het altijd zoo, dat er geen treinen meer loopen”. —

„Maar wat ben ik blij je te zien! Ik heb den heelen, den heelen nacht van je gedroomd. En ik was al bang, dat je ziek was. Ach, als je eens wist hoe lief ik je heb. Je bent m'n redder. Jij alleen kunt mij redden. Morgen is hier een bruiloft,” — ging ze voort, terwijl ze lachend haar man's das losmaakte en opnieuw strikte. „Een jonge telegrafist, een zekere Tschekeldejew, trouwt. Het is een knappe, jonge man en..... ook niet dom. Hij heeft iets in z'n gezicht, weet je, iets krachtigs, iets van een beer, sterk, gezond, enfin..... ik zou hem willen schilderen als..... als..... als Noor! De zomergasten hier interesseeren zich allemaal voor hem en hebben hem beloofd op zijn bruiloft te komen. Hij is niet rijk, hij is ook een beetje verlegen, staat heelemaal alleen, en het zou natuurlijk niet aardig van ons zijn als we niet kwamen. Als ze in de kerk getrouwd zijn, gaan ze naar het stadhuis en dan gaan we met z'n allen naar het huis van de bruid. Loopen door het bosch. De vogels zingen. De zon schijnt op het gras, en dan zijn wij allen net kleurige kloddertjes verf op een hard-groenen achtergrond, — heel origineel, zoo iets in den stijl van de Fransche impressionisten!

„Maar Dymow, in wat voor toilet moet ik naar de kerk

gaan?” vroeg Olga Iwanowna en zette een triest gezicht. „Ik heb niets bij me, letterlijk niets. Geen japon, geen handschoen, geen bloemen. Jij moet me helpen! En dat je juist op dit oogenblik bent gekomen! Het lijkt wel of de voorzienigheid je aanwijst mij te redden. Liever, ga even naar huis, neem den sleutel van m'n kleerenkast mee en neem daaruit m'n rose japon. Dan zul je in de kamer, rechts op den grond, twee doozen zien staan en als je de bovenste opendoet, dan zul je eerst een heele boel lappen gaas en tulle vinden en daaronder liggen bloemen. Die neem je er allemaal uit. Maar voorzichtig! Denk er om, dat je ze niet kreukt. Ik zal ze zelf wel uitzoeken. En wil je dan ook een paar handschoenen voor me koopen?”

„Jazeker”, beloofde Dymow. „Morgen zal ik je alles sturen”.

„Morgen?” vroeg Olga Iwanowna verbaasd. „Wanneer, morgen? Daar heb je morgen geen tijd voor, lieveling. De eerste trein gaat om negen uur en om 11 uur trouwen ze. Nee schat, het moet vandaag, bepaald vandaag. Als je morgen zelf niet kunt komen, stuur het dan met een kruier. Maar ga dan gauw, lieveling, want er vertrekt direct een trein”.

„Nou goed. Ik zal 't voor je doen.”

„Ach, wat spijt het me vrééselijk, dat je weer weg moet,” zei Olga en tranen kwamen in haar oogen. „Wat is dat ook onverstandig van me geweest om dien jongen, dien telegrafist, te beloven op z'n bruiloft te komen.”

Dymow dronk een glas thee, at een krakeling en

ging glimlachend naar het station. De kaviaar, de kaas en de vischjes werden door de twee zwarte mannen en den dikken tooneelspeler opgepeuzeld...

Op een stillen maan-nacht in Juli stond Olga Iwanowna op het dek van een Wolga-stoomboot en keek nu eens naar het water, dan weer naar de mooie oevers. Naast haar stond Rjabowski en sprak ervan, dat de zwarte schaduwen op het water geen schaduwen maar dromen waren.

Bij het zien van dit tooverachtig water met de fantastische schemeringen,

den eindeloozen hemel en de zwaarmoedige, droomerige oevers, die van de onrust des levens spraken en van iets, een bestaan, dat Hooger en Eeuwiger is, deed dromen, was het wel mooi zichzelf voor even te vergeten, weg te sterven en in herinnering te verzingen. Het verleden is voorbij en van geen belang, de toekomst is ook van geen groote betekenis en ook deze enige, wonderbare nacht gaat voorbij en lost zich op in de Eeuwigheid. Waarom leven wij? En Olga Iwanowna luisterde dan naar Rjabowski, ze luisterde naar de nachtelijke stilte en verbeeldde zich, dat ze onsterfelijk was en niet zou ophouden te leven!

Hijzelf was heel knap, heel oorspronkelijk, onafhankelijk, vrij, kende geen enkelen dwang. Zijn leven was als dat van een vogel.

„Het wordt koud,” zei Olga Iwanowna en huiverde. Rjabowski hulde haar in zijn wijden jas en sprak dweepziek:

„Hoe komt u vandaag zoo betooverend schoon?”

Hij keek haar voortdurend aan. Zijn oogen waren verschrikkelijk en ze was bang hem aan te zien.

„Ik hou van je..... ik hou krankzinnig veel van je,” fluisterde hij en zijn adem streek langs haar wang.

„Eén woord, zeg één woord en ik sterf voor je, ik zal m'n kunst voor je laten varen”..... fluisterde hij hevig opgewonden. „Hou je van me? Hou je van me?”

„Nee, nee, dat niet. Zeg dat niet!” antwoordde Olga Iwanowna, de oogen sluitend.

(Wordt vervolgd).

MARKT TE TEROR OP GRAN CANARIA.

ALS DE AVOND VALT.

BISSCHOP Albertus Magnus wist 600 jaar geleden al, dat planten kunnen slapen. Toen hij later van toovenarij beschuldigd werd, wierpen zijn aanklagers hem dit zelfs voor de voeten, zooals in die verlichte dagen te doen gebruikelijk was.

Ook den beroemden Linnaeus trof het, dat vele bloemen zich des avonds sluiten en hij sprak dan ook voor 't eerst in zijn werken van den somnus plantarum, de slaap der planten. Echter dacht Linnaeus er niet aan om in een plant een gelijksoortig levend wezen te zien — zij het ook lager georganiseerd — dan een dier. Gevoel, antwoorden op prikkels van buitenaf, dat waren volgens hem bij een plant onbestaanbare dingen. Die Linnaeaaansche opvattingen hebben helaas een taai leven gehad en het is onder haar invloed, dat men ten slotte er toe kwam elk verschijnsel in het plantenleven langs mechanischen weg te verklaren. Zoo ook de slaap. Men sprak niet meer van slaap, doch van nachtdraaiing of nyctitropie (van nyctos-nacht). Ter verklaring voerde men aan dat onder invloed van de verminderde lichtkracht en de afnemende warmte in den avond, in het plantenlichaam, vooral in sommige deelen, die men met gewrichten kan vergelijken, b.v. aanhechtingspunten van bladeren, den voet der bloembladeren enz. veranderingen plaats grepen. De spanning in de cellen veranderde, of er had een ongelijke groei van dicht bijeengelegen cellen plaats, met gevolg, dat daar ter plaatse bewegingen werden uitgevoerd, die den indruk maakten, dat de plant ging slapen.

De wetenschap vraagt er niet naar of zij door haar verklaring aan een verschijnsel alle poëzie ontnemt en daarom is 't maar goed, dat er altijd menschen overblijven, die zelfs achter de meest afdoende, meest nuchtere wetenschappelijke uitlegging zoo'n dom, lastig „waarom” durven plaatsen. Zoo is 't ook met den slaap der planten gegaan. Die spannings- en groeiverschijnselen zijn nu wel aardig gevonden, maar toch, zoo'n slapend plantje is te opmerkelijk om daarmee geheel vree te hebben.

Ten bewijze hebben we eens een heel algemeen, bij ieder bekend veldbloempje, het aardige madeliefje, gefotografeerd, zooals het op een mooien voorjaarsdag met zijn wit-gele stralenkransjes stond te pronken (afb. hieronder). Deze foto namen wij te 2 uur in den middag. Vijf uur later hebben we hetzelfde plantje weer gefotografeerd (afb. boven op blz.) Het verschil is in 't oog loopend. Alle bloemhoofdjes zijn gesloten, de jongere buigen zelfs op hun steeltjes diep het hoofd ter aarde. Het voordeel van deze handeling voor de plant is tweeledig: in de eerste plaats beschermt zij aldus haar bloemen, of liever het kostbare stuifmeel, beter voor den nachtelijken dauw, in de tweede plaats hebben de bloemen minder warmteverlies. Zou nu heel deze beweging niets anders zijn dan een mechanisch verschijnsel? Zou er inderdaad niets van wat men het innerlijk der plant zou kunnen noemen, bij betrokken zijn? Wie eenmaal oog heeft voor dit „slapen”, dat men bij tal van planten waar kan nemen, twijfelt. En niet geheel ten onrechte.

Immers, wanneer men het madeliefje brengt in een omgeving waar kunstmatig de duisternis verre gehouden en de temperatuur op dezelfde hoogte gehouden wordt, dan..

Foto Mees.

ALS DE AVOND VALT.
MADELIEFJE, WAKEND.

gaat het plantje tegen het gewone uur toch slapen. Men zet de proefneming voort en ziet, den volgenden avond, neigen de bloemhoofdjes zich weer ter aarde. Daarmee is men echter aan 't eind van, ja, van wat, van het „herinneringsvermogen” van het madeliefje, want langer dan een paar avonden zet het

plantje deslaapbewegingen niet voort. De mimosa, welke bladeren ook kunnen slapen, houdt dit echter bij een dergelijke proefneming soms nog wel 8 dagen vol.

Er is dus bij deze handeling nog iets meer in 't spel dan louter groei- en spanningsverschijnselen. Wat dat „iets” nu is? We weten het niet, maar het

constateeren van het bestaan ervan is voldoende om aan den slaap der planten de geheimzinnige bekoring van vroeger terug te geven.

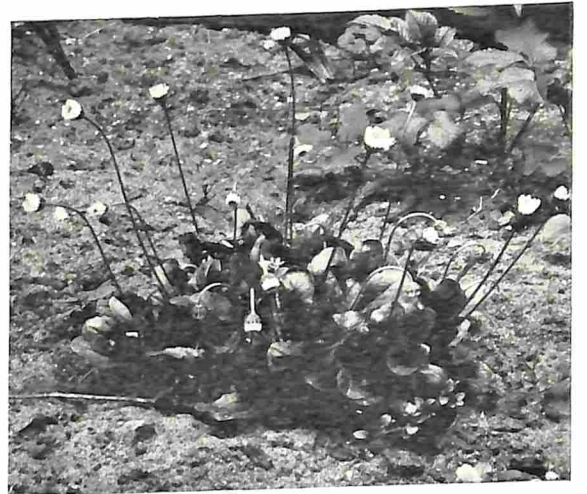

Foto Mees.

ALS DE AVOND VALT.
MADELIEFJE, SLAPEND.

Een fraai Amersfoortsch huis.

EEN van de meest pittoreske punten van het oude Utrechtsche stedeke Amersfoort is wel het fraaie Louis XVI-huis aan den stillen Zuidsingel met zijn schilderachtige omgeving van de grachtjes voor en ter zijde, waarin het zich weerspiegelt, in den achtergrond van het oude middeleeuwsche Munnikendam, welks tuinen zacht opglooiën tegen de oude stadswallen.

Rustig en harmonisch doet de oude hardsteen gevel aan, met de vele ramen, waarvan de oude ruitjes door den tijd chemisch paars gekleurd zijn. Het huis heeft de deftige statigheid in alle onderdeelen en versierselen behouden, en geen schennende hand heeft het perspectief van dit mooie stadsbeeld nog ontsierd.

En ook de bewoonsters, de zusters van de Congregatie van Onze Lieve Vrouwe, die er jonge dames uit den deftigen stand volgens de beginselen van haar orde opleiden hebben het interieur, waarvoor de voorloopige lijst der Nederlandsche monumenten van geschiedenis en Kunst in de Provincie Utrecht onze aandacht vraagt, in goeden staat behouden r).

Van buiten zijn de deuren, met de fraaie gesneden medaillons, opmerkelijk, en het statige hardsteenbordes.

Het merkwaardigste van het huis is wel de ruime hal met haar kostelijk gesneden eikendeuren, en groote porte brisée deuren, de groote marmere platen, en het fraaie stucwerk langs plafonds en muren. In overeenstemming daarmee is de Salle de marbre met zijn stijlvolle wit-vergulde zit- en armstoeltjes uit den tijd der stichting en de fraaie porte brisée deuren, alles wit gelakt, die op den tuin uitzien.

Belangrijk is dan ook nog het trappenhuis, rechts van de hal, dat ons naar boven voert, eenmaal het voornaamste gedeelte van het huis, waar de voornaamste zalen waren.

Wel zijn nog overal de gobelins aan de wanden, maar de eischen van het tegenwoordig doel hebben die interieurs veel van hun voormaligen luister doen verliezen.

Ook hier het stucwerk, rijk geornamenteerd, het breede trappenhuis versierende.

De beelden in de hal vertoonen U direct het tegenwoordig doel; toch zijn er nog herinneringen aan den stichter van het huis aanwezig, van den 18de eeuwschen Joodschen tabaksplanter Benjamin Cohen, die het huis ± 1780 liet bouwen en er Prins Willem V tijdens den Patriottentijd gastvrijheid verleende. De Zuster toont U de vier vreemde marmere platen in de hal, tijdens den patriottentijd door paardenhoeven stukgetrapt en door nieuwe vervangen, de diagonale opening in iederen rechterdeurpost gesneden voor de Mezoëza, het Joodsche Godsteeken aan elk huis en het ronde gat in een der ruitjes der Porte brisée-

1) Zie mijn „Het verblijf van Prins Willem V te Amersfoort ten huize van den Joodschen Tabaksplanter Benjamin Cohen”, overgedrukt uit het Utrechtsch Prov. en Sted. Dagblad van Maart—April 1921.

deuren van de Salle de marbre, afkomstig van een pistoolschot, eenmaal, volgens de overlevering, op den Prins gelost.

Toen de Prins Den Haag in 1787 verlaten had en naar Nijmegen zijn verblijf had overgeplaatst, voldeed hij aan het verzoek van de Utrechtsche Staten, die naar Amersfoort gevluht waren, om zich daar, in 't belang van 't vaderland te komen vestigen „zullende het fraaie huis van de Heer Cohen voor Zijne D.Hoogheid tot een intrek dienen”.

In dit huis ontving hij de deputatie der Staten, die hem in zijn „Hôtel” kwamen complimenteren, voorafgegaan door den secretaris en 3 bodes, terwijl hem de militie de militaire honneurs bracht. De Prins ontving hen toen op de stoep, begeleidde hen naar de bovenzaal, bedankte hen „in zeer gratieuse termen” en deed hen weer tot het bordes uitgeleide.

De drie gebroeders Cohen hadden zich in 1780 te Amersfoort drie hardsteenen huizen laten zetten, waarvan het andere, nl. dat van Abraham, nog bestaat en het tegenwoordige Amersfoortsche Raadhuis is, dat echter door den publieken dienst veel geleden heeft, maar den zelfden bouwtrant vertoont.

Benjamin Cohen, een vermogend tabaksplanter en ook een begaafd mathematicus, was een warme Oranjeklant en volgens een familietraditie de financiële raadsman der Prinses en zoo had hij zich in 1786 den haat der Patriotten op den hals gehaald, die zijn huis's nachts openbeukten, verschillende ruiten stuksloegen en voor veertien honderd gulden schade aan gobelins en huisraad aanrichtten.

„Neêrlandsgeduchte Stadhouder komt dan te Amersfoort en waar neemt Z. D. H. zijn intrek?” vraagt het satiriek Patriottenblaadje, „Janus” geheeten. „Bij de Mousje. Bij de Mousje? en de Joden mogen immers geen zwijnevleesch in huis hebben?” Dit was een van de spotternijen der Patriotten, die aan dit verblijf groote politieke waarde toekenden.

De kleinzoon van Benjamin Cohen, de bekende rechtsgeleerde Mr. Jonas Daniel Meyer, verklaarde zich te herinneren dat ook de Prinses met haar kinderen te Amersfoort onder dit „nederig dak” vertoefde.

In dit huis heeft de Prinses haar „coup de force” ontworpen, haar Haagsche verhinderde reis, die tot Pruisen's gewapende tusschenkomst en tot 's Prinses herstel leidde.

En toen de huichelachtige baatzuchtige Rijngraaf Zalm in het zelfde jaar Soestdijk overviel om eindelijk, zekerder dan hij te Amersfoort had probeeren te doen, den Prins „levend of dood” in handen te krijgen, was het weer dit huis van Cohen waar de Prins in deze bange dagen zijn toevlucht nam.

's Prinses levensgroot portret, als aandenken aan zijn gastheer vereerd, siert nog in het Amersfoortsche raadhuis de kamer van den burgemeester dezer Gemeente.

En later, na het herstel in 1787, toen de Prins in Amsterdam zijn jubeltocht hield, had Benjamin Cohen zijn huis op de Heerengracht 103 geheel met lampions geillumineerd en er een zijden transparant voor doen plaatsen, het huis aan den Zuidsingel van Amersfoort voorstellende.

Vermoedelijk is hierna het vrij zeldzame prentje vervaardigd dat de firma Jos. Buffa & Cie. in de Kalverstraat toen uitgaf, dit huis te Amersfoort voorstellende. JAC. ZWARTS.

WAT IS INSTINCT?

door

C. BINGHAM NEWLAND.

(Vervolg).

DIT zou 't gevolg hebben, dat ze op den rand van den bloempot bleven; maar het zou haar in geen geval uit een *moeilijkheid* redden die zoo gemakkelijk op te lossen was (schijnbaar, want het is *ten eenenmale* onmogelijk, daar er geen redeneerend verstand werkt).

Deze proef doet denken aan den leek, die voor horlogemaker wil spelen, en de uurwerken waaraan hij bezig is geweest en waarvan hij eigenlijk niets afweet, of stil doet staan, of ze ongeregeld doet loopen, Fabre verhaalt ons in zijn *Merveilles de l'Instinct chez les Insects*, dat de processierupsen geleid worden door het spinsel dat elke rups onder 't voortkruipen achterlaat, en hij zegt dat ze door middel hiervan den weg naar het nest terugvinden. Maar de aanvoerster kan niets hebben om de processie te leiden, en dat spinsel zou ook niet helpen bij 't oversteken van een stoffigen straatweg of een zandig, winderig terrein.

Waren deze rupsen geheel afhankelijk van „*le rail soyeux*”, zooals Fabre het noemt, dan zouden ze weldra uiteenraken en niet meer met elkaar in *verbinding* staan. „*Le fil luisant*”

is echter van onschatbare waarde om te beletten dat ze van iets glibberigs afvallen, bijv. van den smalle rand van een bloempot, want hij waarborgt een veilig houvast en is een natuurlijk voorbehoedmiddel voor de meeste op boomen levende rupsen, vooral in hun jongere stadia; was dit niet zoo, dan zouden ze gevaar loopen van de boomen te waaien of te regenen.

Dat deze draad als middel zou dienen om de rupsen naar het nest te leiden is niet zeer waarschijnlijk, wanneer men ziet dat de heele tak er mee overdekt is. Als een rups van het blad is gevallen en in de lucht

blijft hangen, doet de draad dienst om haar weer omhoog te helpen, maar heeft het dier het blad bereikt, dan moet het op zijn richtingszin afgaan.

Ofschoon er niet één zoo merkwaardig is als de processierups, bestaan er veel andere soorten van gezellig levende rupsen, die „een leidsvrouw volgen” op vrijwel dezelfde wijze. We hebben bijv. een Britsche soort, de *Pygaera bucephala*. Evenals in 't vorige geval legt de uil eierklompjes aan den onderkant der bladeren van eik, wilg, enz. De rupsen nemen na het uitkomen één blad in beslag, als dit vernietigd is gaan ze naar het volgende, en zoo voorts, tot ze zoo groot worden dat één blad ze niet alle meer houden kan; toch dwalen ze niet verder af dan de naburige bladeren. Is ten leste de twijg kaal, dan maakt het heele gezelschap als door één besluit een achterwaartsche beweging, kruipt langs den stengel naar de eerste of tweede vertakking en klimt van daar weer naar boven om op een nieuwe plaats aan 't eten te gaan; of, een andere mogelijkheid, ze gaan naar een geheel ander gedeelte van den boom eer ze de voornaamste bezigheid van hun leven weer voortzetten. Deze groepen maken echter geen nest, spinnen ook geen dicht web, maar als ze bijna volwassen zijn vertoonen sommige leden de neiging af te dwalen, ofschoon dit niet altijd het geval is.

Rupsen van de *Eriogaster lanestris* vormen kolonies en spinnen een onregelmatig web op de hagedoorn.

Verscheiden soorten Britsche vlinders (*Vanessidae*) wonen

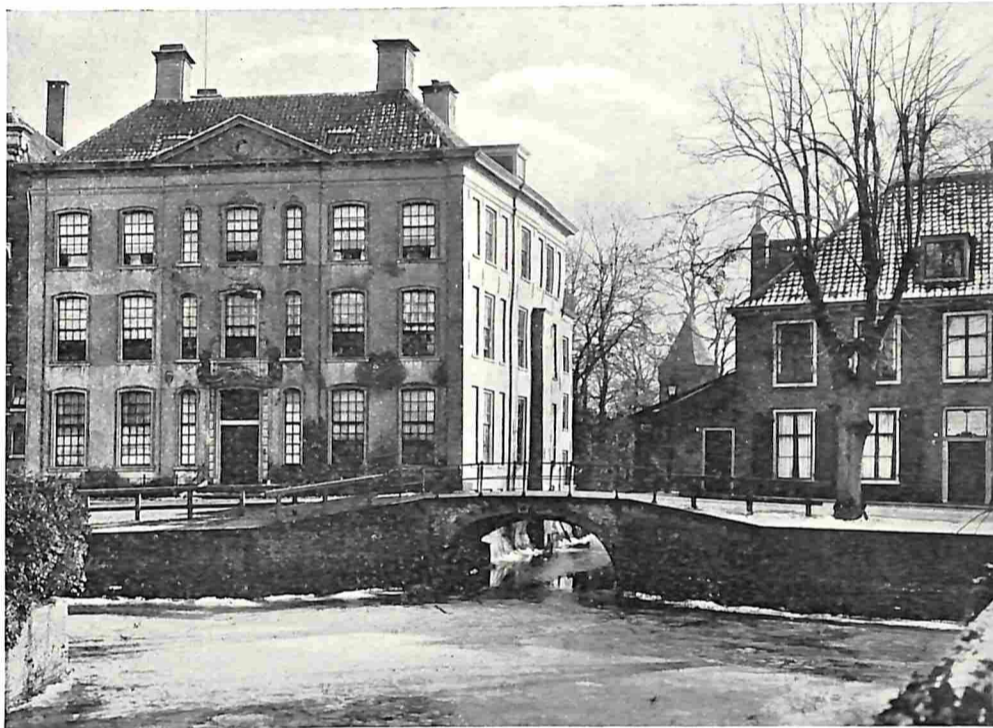

Foto C. Steenbergh.

EEN FRAAI AMERSFOORTSCH HUIS.
ACHTTIENDE EEUWSCH HUIS AAN DEN ZUIDSINGEL TE AMERSFOORT.

in groepen bij elkaar, en een van de groep der dagvlinders (*melitaea aurinia*) vormt kolonies, waarbij de larvengedurende den winter wegschuilen onder een dicht web dat over de *scabiosa* is uitgespreid.

Hetzelfde wordt waargenomen onder de micro-lepidoptera: het spinsel van het spinselmotje versiert op sommige plaatsen elke heg en struik met guirlandes.

Larven van sommige bladwespen leven steeds groeps-gewijze, en men treft ze gewoonlijk aan om de blaren van peppel, wilg en ander geboomte; zooals ze daar aan den bladrand zitten vormen ze een soort franje. Voor den vlinder-verzamelaar zijn deze diertjes waardeloos, en ik kan den jeugdigen entomoloog misschien een wenk geven door hem te vertellen, dat ze onmiddellijk te herkennen zijn aan een donker vlekje aan weerskanten van den kop, dat op een oog lijkt, maar het niet is; en ook hieraan, dat deze rupsjes geen naschuiers hebben, maar hun staart gebruiken, die bij sommige meer, bij andere minder geschikt is om zich vast te grijpen.

Ik noem hier met opzet deze soort, omdat ze de eigenaardige gewoonte hebben, zoodra er iemand aankomt *alle tegelijk* den staart op te krullen, een verdedigingsmiddel, er op berekend om een al te nieuwsgierigen vogel af te schrikken; maar waar 't op aankomt, dat is de eenheid van handelen.

Ofschoon de vlinderverzamelaar bladwespen niet gebruiken kan, vertegenwoordigen deze toch een zeer merkwaardige klasse, en een vakman zou er goed aan doen ze te bestudeeren, daar er omtrent hen nog veel te leeren valt. De vroegste levensperioden en 't algemeene voorkomen dezer insecten lijken heel veel op die van de vlinders, en toch heeft de eindontwikkeling er niets van, behalve misschien doordat de larve vier vleugels bezit. Dit is iets waardoor ze, in andere opzichten eveneens, geheel verschilt van gewone twee-vleugelige insecten.

De hierboven genoemde zijn alle voorbeelden van telepathische „zielsvermenging”. Zonder dit zou het (naar de schrijver gelooft) onmogelijk voor een groep blinde dieren zijn bij elkaar te blijven, en in veel gevallen samen te werken ten bate der gemeenschap.

Ofschoon er vele (lichamelijke) enkelingen zijn, is er slechts *één* (onderbewuste) ziel; zij het dan een ziel, die weet wat ze wil, en die, wanneer ze niet gestoord wordt, het levensplan onfeilbaar tot een goed einde zal brengen.

Hoe klein en onbeduidend die diertjes misschien lijken (grootte is slechts betrekkelijk), het zou dwaas zijn te veronderstellen dat ze geen ziel hebben. Leven, zelfs op den laagsten trap, zou niet kunnen bestaan, geen zin hebben, zonder ziel; niet persoonlijk verstand, want dat komt niet voor in de Dierenwereld, maar een ziel, die verbonden is aan den Alwetende en daardoor onafhankelijk van geestelijke inspanning.

HOOFDSTUK VII.

VOGELNESTEN.

Elke schooljongen kent het verschil tusschen het nest van een merel en dat van een zanglijster. Hier hebben we twee onderscheiden vogels, nauw verwant en van vrijwel dezelfde gewoonten, die hun nest op bijna dezelfde plaatsen bouwen en 't zelfde materiaal gebruiken, maar met dit opmerkelijke verschil, dat 't nest van de merel met dor gras gevoerd is, terwijl de zanglijster het inwendige van haar bouwwerk met modder bepleistert, dat, als deze opdroogt, zoo hard en glad wordt als de binnenkant van een kom. En zoo gaat het met duizenden uiteenlopende vogelgeslachten over de geheele wereld; geen twee verschillende soorten bouwen precies hetzelfde. In sommige gevallen is het verschil zoo gering dat een oppervlakkig beschouwer ze niet van elkaar kan onder-

scheiden, maar de deskundige behoeft slechts een leeg nest te zien om er achter te komen wie de bouwmeester is.

Sommige nesten van onze Engelsche zangers — de grasmusschen (*Sylvia*) bijvoorbeeld, lijken bijna als twee druppels water op elkaar. Deze bouwsels bestaan geheel uit dorre grashalmen met een voering van haar, en toch kunnen ook zij door een geoefend oog onderkend worden.

Twee trekvogeltjes: de Fitis (*Phylloscopus trochilus*) en de Fluiter (*Phylloxopus sibilatrix*) bouwen soortgelijke nesten, op of bij den grond met ovenvormige opening. Ofschoon ze van buiten op elkaar lijken, zijn ze toch niet moeilijk uit elkaar te houden. Het is heel merkwaardig, maar terwijl de Fitis haar nest bij voorkeur met een massa veertjes voert, gebruikt de Fluiter daar *nooit* ook maar een enkel veertje voor.

Het doet er niet toe in welk land deze vogels nestelen, maar dit gaat onveranderlijk op. Er is onmogelijk een reden te bedenken voor dit verschil. We kunnen wel vragen: waarom zouden er niet in beide gevallen veeren gebruikt zijn, of in geen van beide gevallen, daar de zeden en gewoonten van deze beide soorten eigenlijk hetzelfde zijn? We mogen er ons echter wel verzekerd van houden, dat deze regeling niet

zonder doel is; het opzet der Natuur heeft altijd een bedoeling, wanneer we het hebben begrepen, of wel, we verwonderen er ons over, hoe de eene vogel *weet* dat hij in zijn geval veeren moet verzamelen en als voering gebruiken, en de andere dat er *geen* veeren meer in het nest genomen moeten worden? Dit weten bij zulke kleine diertjes is niet van henzelf, is niet overgeërfd, maar komt spontaan— van den Absolute.

Het nest van deze zangers is zoo prachtig verborgen in 't onderhout der bosschen, dat het, tenzij men den vogel bespiedt of toevallig van het nest jaagt, onmogelijk is te vinden; zelfs als de vogel opgejaagd is, duurt het nog een poosje eer men het ontdekt heeft. Maar de eigenaar heeft geen moeite het te vinden; hij komt regelrecht naar huis, precies op de plek. In de ongerepte natuur is er nooit sprake van verdwalen; de dieren keeren van nature naar hun woning terug, hoe die er ook uitziet; maar als ondertusschen iemand die woning verstoord heeft, of ze van de oorspronkelijke plaats heeft weggenomen, raakt het dier de kluts kwijt en vindt ze slechts

bij toeval terug. — Ofschoon sommige bedoelingen der natuur moeilijk na te gaan zijn, spreken andere voor zich zelf. Bijvoorbeeld: de waterspreeuw, een vogel die tot de zelfde afdeeling hoort als de merel, bouwt een lijsternest, maar hij dekt het met een *dak*. Waarom? Omdat het altijd op een vochtige plaats zit (gewoonlijk onder een brug of overhangende rots), en de mossige koepel *beschut* het nest tegen het voortdurend neerdruppelende water.

Dit heeft me altijd een bijzonder merkwaardig voorbeeld van onbewuste voorzorg geleken.

Nog een prachtig staaltje hoe de Natuur dingen van te voren weet, zien wij uit 't geval van den neushoornvogel (*Lophoceros melanoleucus*), een Zuidafrikaansche soort. Deze vogel nestelt in een gat van een boom, en daar hij nogal groot van stuk is, heeft hij zoo'n ruimte noodig dat zijn lichaam er in kan, wat zeggen wil, dat de opening toegankelijk is voor wilde katten en dergelijke plundersaars, waar de streek onveilig door gemaakt wordt.

En nu komt het wat zoo buitengewoon verstandig van die vogels lijkt: Als de broedtijd begint en het wijfje op de eieren is gaan zitten, metselt het mannetje van buiten de opening dicht met mest (grootendeels uitwerpselen) die een ondoordringbaar cement vormt; maar tegelijkertijd zorgt hij dat er een nauwe spleet open blijft, waardoor zijn gevangen wijfje juist haar snavel kan steken.

(Wordt vervolgd).

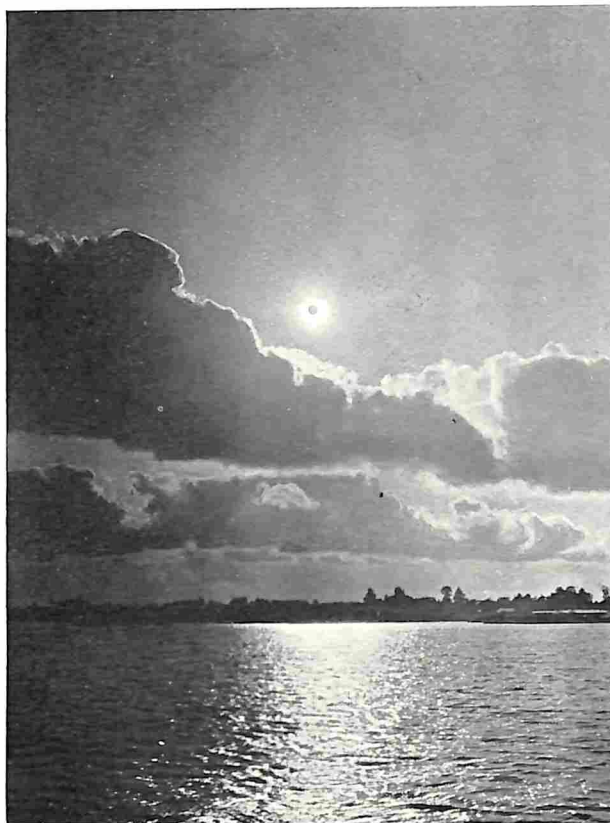

Foto A. Becht.

ZONSONDERGANG.